ANUL II. No. 2. NUMARUL 5 Lei. Februarie 1936.

ADMINISTRAȚIA pt. BUCUREȘTI:

Dl S. B: Enache este administrator la »*Revista Mea*«, pentru Capitală și orice informații administrative, precum și achitări de abonamente se fac prin D sa. Strada Popescu 21, București III.

REVISTA MEA

Raționaliști și Intelectuali

Revistă literară critică și de cultură generală

APARE LUNAR
Anul II. No. 2. Februarie 1936.

Director și Redactor resp.: *MARTA D. RADULESCU*
Cluj, Str. Mico No. 7.

Abonament: 60 Lei anual
Autorități: 100 Lei anual
In streinătate dublu

Marile revizuiri cari se impun

Ni se impută *misticismul nostru și puțina prețuire a intelectualității.* Misticism pentru că supunem raționalismul nostru critic inspirației unui mare inspirat, disprețuitori ai inteligenței pure, pentru că prețuim un caracter și o credință infinit mai mult decât o inteligență, oricât de bine înarmată, dar neinsuflețită de o mare credință și fără armatura oțelită a unui caracter ferm,

Pentru aceasta ultimă atitudine a noastra, Revista Mea a dat, în mai multe randuri*) explicații suficiente și definitive. Nu mai revenim asupra lor.

In schimb venim cu câteva afirmații cari vor face să se zbârlească până și chelițele unei mari părți din „intelectualitatea" românească.

Primatul inspirației.

Mai întâi, nu numai în artă, ci *chiar în științele exacte,* inspirația și intuiția genială — amândouă în afara raționalului — stau la temelia tuturor marilor propășiri și prefaceri ale științelor exacte. Cu atât mai mult în domeniul economic și social politic!

Iată un prim adevăr de temelie, de o valabilitate empirică analoagă constatărilor postulative ale fizicei. Și acum, al doilea:

Intelectualitatea oricât de superioară și rafinată ar fi, e incapabilă să găsească, prin raționament, *calea cea mai justă spre mai nou și mai bine.* Deaceea, în orice domeniu, drumurile noui le-au găsit și le-au deschis *numai marii inspirați.* Și nu pe cale de raționament!

Incontestabil că, de nenumărate ori — post factum — inspiratul poate demonstra și rațional valabilitatea oricărei mari inovații create inspirativ. In știință în special, marile genii novatoare, din diverse motive și mai ales dintr'un soi de cochetărie intelectuală, au căutat să camufleze fondul inspirativ, prezentându-l ca rezultat al raționamentului logic curent. Dar istoria bine documentată și biografia marilor deschizători de drumuri ne arată caracterul de inspirație hiper — sau ultra rațională dela temelia tuturor realizărilor epocale.

Incapacitatea raționalismului.

Dacă pentru inteligențele cele mai dăruite de Dumnezeu, mecanismul analizei raționale se dovește insuficient și relativ inferior inspirației, de ce să ne mirăm că, pentru inteligențele normale, oricât de superioară ar fi armatura lor culturală, raționalismul se dovedește incapabil de o creațiune nouă și viabilă.

In schimb apare totuși de mirare — cel puțin la prima vedere — faptul că intelectualitatea cea mai fină și erudită s'a dovedit atât de adesea, la noi și aiurea, incapabilă nunumai să găsească și să creieze, dar chiar să înțeleagă din primul moment și să valorifice rațional, darurile cari i s'au făcut de inspirații de geniu.

Istoria patimirii geniilor și marilor novatori din orice domeniu, incapacitatea unor generații de a pricepe adevăruri cari, astăzi, par evidențe chiar pentru un licean mai inteligent, tată mărturii izbitoare pentru generalitatea acestei inferiorități a gândirii raționaliste. Nu o dată elita intelectualilor, nu o dată docte academii s'au comportat, în fața marilor descoperiri și a marilor adevăruri din diferite domenii, ca și cum ar fi fost compuse din cretini.

Cauzele inevitabile inferiorității de nevindecat ale raționalismului.

Să examinăm mai întâi cauzele inerente, inevitabile ale inferiorității gândirii raționale.

Cea mai importantă, cea fundamentală, e următoarea: întocmai ca și gândirea matematică — expresiunea cea mai pură și precisă a raționalismului — gândirea „rațională" lucrează *cu abstracțiuni.*

Dar abstracțiunile sunt *fragmente ciuntite ale realității vii.* Această ciuntire își arată în mod necesar efectul în concluziile raționamentului: *concluziile gândirii raționaliste sunt ele însăși ciunte în raport cu realitățile la cari se referă.* Și de aceea sunt foarte ades în discordanță mai mare sau mai mică cu realitatea. Cu cât abstracțiunea — adică ciuntirea realității — e mai înaintată, mai „superioară", cu atât acest risc de eroare e mai mare.

Cel mai tipic exemplu ni-l dă raționalismul marxist, unul din cele mai apropiate de raționalismul matematic, prin logica strânsă a argumentării.

* * *

Dar pe lângă această inferioritate comuna atât raționalismului matematic și celui al gândirii curente, mai apare în „raționalismul" propriu zis al gândirii curente, un factor de erori mult mai grav, pe care trebuie să-l scoatem în evidență cu atât mai mult cu cât acesta, principial cel puțin, *se poate evita.*

Cauza curentă a erorilor raționalismului: nevalabilitatea și imprecizia noțiunilor cu cari lucrează.

Atât raționamentul matematic cât și gândirea logică se servesc, în cursul operațiunii raționale, de „*adevăruri*" admise — premise silogistice, corespunzând abstracțiunilor derivate din constatări intelectuale, — precum și de postulate cu caracter dogmatic. Dacă unul sau mai multe din acestea sunt nevalabile sau imprecise, rezultatul raționamentului *just* este și trebue să fie o insanitate.

De aceea raționalismul matematic își controlează și mai ales își precizează valabilitatea premiselor, conturând cu grije conținutul noțional al simbolurilor abstractive.

Acest caracter lipsește în cea mai mare parte gândirii raționale obișnuite: ea nu-și controlează decât foarte rar și nesistematic valabilitatea postulatelor, premiselor și formulelor de gândire. Iar în ce privește conținutul noțiunilor abstracte cu care lucrează — ce e mai multe din ele au un conținut imprecis și rău delimitat: prin acelaș cuvânt două persoane cuprind noțiuni cu totul deosebite. Mai grav: Multe cuvinte abstracte sunt, pentru majoritatea celor cari le întrebuințează, *aproape goale de conținut.* Puneți repede pe orice intelectual să dea definiția oricărui cuvânt abstract din vocabularul său curent.

Fă și Dta cititorule experiența cu Dta însuți: întreabă-te și definește „ce e un intelectual?" „Ce e realitatea?" etc. etc. Și vei constata două lucruri: întâi că pentru majoritatea abstracțiunilor de cari uzezi nu ai o delimitare precisă, nu poți da o definiție ca în algebră. sau fizică sau geometrie și al doilea că, punând aceleași întrebări mai multor intelectuali de marcă bună, *nu vei obține aceleași definițiuni pentru acelaș cuvânt.* Și așa se petrece și cu foarte multe din judecățile postulative, primite în dar dela dascăli și dela cărțile citite.

De aci provine incapacitatea notorie a raționalismului curent, a intelectualității cult; *Increază rațional cu material difluent și în mare parte nevalabil,* operează cu judecăți postulative neverificate și astfel nu e cu putință ca, judecând corect, să nu se ajungă la concluzii incorecte și ades deadreptul nevalabile.

Incapacitatea de a înțelege și verifica un adevăr odată descoperit de marea intuiție nu e inerentă judecății raționale, ci e *rezultatul întrebuințării unor noțiuni false și a unor „pseudo-adevăruri" postulative.*

Acestea pot fi descoperite *prin revizuiri* iar revizuirile odată făcute, acceptate, incapacitatea înțelegerii dispare: intelectualul devine capabil *de a înțelege adevărul* cuprins în marea inspirație novatoare a unei epoci.

Înțelegerea intuitivă.

Analoagă gândirii inspirate este și *înțelegerea intuitivă,* cu caracter sentimental și mistic: printr'un fenomen de rezonanță spirituală pe care trebuie să-l constatăm fără a-l putea tot atât de ușor explica analitic, elita unei generații acceptă și *înțelege,* nu rațional ci *receptiv — dogmatic* noul adevăr.

Bilanț falimentar al intelectualității românești

Intelectualitatea »rațională«, — vorbesc de cea care își merită numele — se găsește față de *adevărul nostru* într'o postură de a cărei ciudățenie ne-am putea mira că nu și dă seama:

De fiecare dată, la fiecare acțiune sau adevăr exprimat de Căpitanul nostru, a reacționat contestându-i valabilitatea, neînțelegând-o, părându-i absurdă sau ridiculă, dar sfârșind, *în toate cazurile,* prin a constata cu surprindere că evenimentele i-au dat lui dreptate și nu raționamentului lor.

Elita intelectualității noastre calificate a căzut deci cu brio și în aproape totalitatea ei la acest examen de înțelegere și pătrundere a realităților social politice.

Nu mai vorbesc de oameni politici! Care e conducătorul politic mai de seamă, care e omul cu veleități de novator în acest domeniu, care să nu fi încercat să-i dea Căpitanului sfaturi de „cum e mai bine"? Și care e acela care să nu fi constatat până la urmă că nu fina și „experimentata lui intelectualitate" a avut dreptatea de partea ei în previziunea social-politică, ci tot tânărul inspirat.

Cazul A. C. Cuza.

Poate unul din cele mai tipice exemple e însuși profesorul A. C. Cuza. Nunumai una din cele mai ascuțite și mai bine documentate inteligențe ale epocei ci, — în plus — omul care a trăit în cea mai mare apropiere spirituală cu Căpitanul, în epoca incipientă a activității lui. Ei bine, D. A. C. Cuza a ironizat, rând pe rând, organizația legionară, educația, uniforma, disciplina, cântecele. constructivismul etc. etc. sfârșind prin a le imita pe fiecare: *de fiecare dată n'a înțeles nimic la inceput, de fiecare dată a fost suprins de noutatea și originalitatea lucrului* pentru a fi obligat finalmente să recunoască .... imitând.

— Că imitația a fost totdeauna *neasemuit sub model,* e pe atât de semnificativ pe cât de cunoscut. — Că și alte partide și oameni politici l-au imitat cu volnici, plăieși, străjeri, valahi, lăncieri etc. etc. e o complectare mai puțin semnificativă.

Soluția problemei de azi: primatul inspirativului.

Cele de mai sus servesc, credem noi, mult mai mult pentru înțelegerea situației actuale, decât orice lungi comentarii și polemici. Ele ne arată în primul rând, *cum* se poate ca un »tânăr fără experiență« să aibă *peste tot, în linia mare,* dreptate împotriva imensei majorități a intelectualilor unei generații înaintașe, ai căror genunchi se încovoaie sub povara anilor glorioși, experienței, titlurilor academice și volumelor publicate.

Ne explică deasemeni, fără argumenții și fără efort, cum se poate ca o generație mai tânără, mai puțin instruită și mai puțin experimentată, să înțeleagă ceeace contimporanii din generația precedentă, mult mai experimentați și instruiți nu înțeleg.

Cauzele neînțelegerii dintre generații nu sunt de neînlăturat.

Dar însfârșit, ni se limpezesc și cauzele acestei neînțelegeri. Iar explicația ei e destul de consolantă și oarecum încurajetoare. Se demonstrează în adevăr că această neînțelegere actuală nu provine dintr'o inferioritate organică sau o incapacitate definitivă și ireductibilă de înțelegere din partea vechilor generații. Nu e o incapacitate care ar crea o prăpastie de netrecut și o imposibilitate absolută de conlucrare consimțită între cele două generații cu mentalități principial și *organic* deosebite. Neînțelegerea provine dela faptul *cert că vechia generație lucrează rațional corect cu un material postulativ sau nevalabil și incorect ab inițio, sau de o valabilitate azi perimată.*

Ori analiza și controlul valabilității acestui material fiind de domeniul raționalului, o înțelegere pe acest teren de temelie este principial posibilă cu toți oamenii de bună credință E posibilă cu toți gânditorii corecți și neanchilozați.

Pe dealtă parte se arată evident că, dacă găsirea adevărurilor noui aparține intuiției inspirative cu care lucrează numai spiritualitățile excesiv de rare, în schimb, aceste adevăruri odată găsite și formulate, — atât înțelegerea cât și integrarea lor pe cale rațională într'o doctrină unitară și logic coherentă sunt perfect posibile, Iar condiția acestei posibilități e revizuirea generală a noțiunilor și postulatelor acceptate până atunci, revizuire care e de resortul analizei raționale, deci accesibilă tuturor intelectualilor raționaliști.

Necesitetea revizuirilor, imperativ al ceasului de față.

Așa dar edificiul doctrinar al naționalismului original și specific românesc e pe cale de a se ridica pe cele mai solide temelii. Dar înainte de a întrebuința noile pietre de fundament care ni s'au dat sub forma de noui adevăruri, se impune o curățire și consolidare prealabilă și strict necesară, atât a temeiului ideologic pe care clădim, cât și a materialului vechi cu care clădim: *o revizuire generală a valabilității formulelor și noțiunilor curent admise și întrebuințate.*

De aceia, cu începere dela acest număr, revista noastră va da primatul acestei activități de primă necesitate, pe întreg domeniul gândirii economice, social politice și culturale.

Dar puterile noastre fiind slabe: apariția noastră, din motive materiale, rară și cu spațiu foarte limitat, ar fi de dorit ca la această operă să conlucreze intens câtăva vreme, o cât mai mare parte din intelectualitatea naționalistă care dispune de organe de nivel ridicat și de amplă anvergură ca ***Insemnările Sociologice, Rânduiala*** și altele.

Credem că aceasta ar fi *acum* una din cele mai de seamă contribuții ale intelectualității la opera cea mare de constructivism în domeniul ideologic și cultural.

24 Ianuarie 1936.

Revista Mea.

*) Vezi R. M. No. 5 și 9—10 Anul I.

Trista soartă a intelectualilor

de Puiu Gârcineanu.

Din zece mii de intelectuali, unul *crează ceva de seamă. Dar nu pentrucă e intelectual. Ci pentrucă e* creator. *Intelectualitatea fără creaţie nu înseamnă nimic. E una din cele mai goale manifestări de formă omenească. E tot aşa de banală, de comună, de nerelevantă, cum e orice altă categorie a* formelor *omeneşti. A fi intelectual nu preţueşte nici mai mult, nici mai puţin decât a fi înalt sau a fi cu nasul cârn. Adică e o simplă chestie de morfologie. Nici o nobleţă nu e să fii intelectual, cum nu e nici o nobleţă să fii înalt. Aşa te-a făcut natura. Simplă chestiune de structură. Valoarea, superioritatea, ierarhizarea intervine de abia de acolo, unde se poate vedea ce reprezinţi prin intelectualismul tău? ce adâncime omenească? ce orizont? ce tărie? ce valoare nucleară, sintetică, a vieţii ? Dar aceste valori ale vieţii le poate reprezenta tot aşa de bine un mistic ca şi un intelectual, un sentimental, un liric, un om de acţiune, un primitiv, ca şi un intelectual. Adică faptul de a le reprezenta pe cale intelectuală devine secundar şi nerelevant. Cu alte cuvinte nu există nici o valoare* intrinsecă *a intelectualităţii. Intelectualitatea e numai o structură psihică, o anumită componenţă a elementelor noastre sufleteşti. Adică numai morfologie. Nu valoare în sine. Nu esenţă.*

Şi atunci de unde pretenţia de superioritate, de primat absolut, a intelectualilor, de întâietate permanentă a lor?

E drept, intelectualii au avut până acum o prioritate certă în atmosfera generală a epocii care s'a încheiat. Fiindcă i-a favorizat mediul istoric (mediul determinând întotdeauna manifestările morfologice ale vieţii). Dar nu o mai pot avea deacum înainte, această prioritate. Pentrucă începe o epocă nouă. *Intelectualii sunt oameni de sfârşit de veac. Structura lor sufletească e specifică sfârşiturilor de epocă. Structura sufletească a intelectualului, atitudinea intelectualului, sunt valabile numai în perioada de* sedimentare *a unei epoci istorice, în perioada ei finală. Atunci când forţele istorice care au creat-o s'au liniştit, au obosit, s'au terminat. Urmează atunci în alternanţa istoriei o vreme de linişte, de străvezie limpezime sufletească (adică de lipsă de forţe sufleteşti), în care liniştea dă iluzia veşniciei. Şi atunci ia preponderanţă atitudinea contemplativă,* spectatoare, *a vieţii. Începe să predomine intelectualismul. E o linişte aparentă în lume. Frământările forţelor care vor crea o nouă epocă istorică nu sunt încă isbitoare, sunt încă surde. E o aparenţă de linişte. Forţele vechi au ieşit victorioase, au ieşit la suprafaţă, au dat anumite reliefuri determinând epoca, au obosit, s'au cristalizat şi au devenit* principii, idei, raţiune. *Adică sunt la îndemâna tuturor, în ochii tuturor, la suprafaţă şi înţepenite. Cu alte cuvinte acum e posibilă proiectarea, desfăşurarea limpede pe plan raţional, în tipare fixe, a ceea ce altă dată nu putea fi prins în tipare, pentrucă era forţă* vie. *Acum e posibilă* înţelegerea, *acum e posibil* intelectualismul. *Dar în clipa în care* ai înţeles totul, *nu mai vrei nimic. Perioadele în care predomină intelectualismul sunt perioade finale, în care nu mai vibrează nici o năzuinţă. Perioade de închidere, de lumină şi moarte, ca toate amurgurile minunate. Intelectualism înseamnă sfârşitul lumii antice, intelectualism înseamnă sfârşitul gândirii medievale, intelectualism înseamnă Anatole France.*

Şi atunci, toate întrebările: dece intelectualii nu aderă la mişcarea Legiunii? dece nu ne înţeleg? dece ne hulesc? dece ne duşmănesc? îşi găsesc un răspuns simplu. — Dece nu se apropie intelectualii de Legiune? Pentrucă legionarismul înseamnă o uriaşă deschidere de epocă. Şi intelectualii n'au ce căuta la întemeierea unei epoci istorice. Intelectualii apar mult mai târziu, abia la bilanţul ei. Atunci li-e vremea, acolo li-e locul. (Aşa zisele epoci întemeiate de intelectuali, cum este actuala noastră epocă, întemeiată la 48, nu fac două parale).

Cum vreţi să se integreze bieţii intelectuali în sufletul nou al Legiunii? Intelectualii sunt nişte oameni cu adevărul vieţii învăţat, cu reflexele vieţii învăţate. Intelectualii, autentici intelectuali, acei la cari structura e cu adevărat reprezentativă, nu sunt capabili de spontaneitate. Ori, ceea ce se întâmplă azi pe pământurile româneşti e tocmai aceasta: o imensă afirmare de spontaneitate *românească. Ceea ce facem noi azi,* n'am învăţat *dela nimeni să facem. Ba dimpotrivă: e exact contrariul a ceea ce ne-au învăţat alţii să facem. (De aceea am venit în conflict cu ei, în conflict tragic, până la desnodământul sângelui). Intelectualii, adevăraţii intelectuali, nu pot veni la noi, în viaţa noastră spontană. La noi vin numai intelectualii cari nu sunt propriu zişi intelectuali. Ci cari sunt ceva mai mult decât intelectuali: cari sunt oameni. Acei în cari toate orizonturile vii ale* omenirei *sunt încă descoperite, proaspete, fragede. In cari intelectualismul nu a anchilozat reflexele, nu a atrofiat* viaţa, spontaneitatea. *Intelectualii în sufletul cărora, momentul istoric de azi îşi amplifică în ecouri vii, chemările lui de trâmbiţă, de alarmă. Ceilalţi intelectuali rămân liniştiţi, surzi, neputincioşi, laşi, acolo unde sunt. Şi e o fericire că rămân acolo. Pentrucă dacă i-ar apuca subit entuziasmul să intre în Legiune (ştiţi, entuziasmul acela searbăd, superficial, feminin, diluat, sărac, stupid, al intelectualilor), dacă ei ar aduce în Legiune* intelectualismul *lor şi ar isbuti să ne infiltreze specificitatea lui, ei ar falsifica toată esenţa noastră. Legiunea n'ar mai deschide epoca mulenară a românismului. Ci s'ar reduce la un neo-paşoptism. Din fericire, aceasta e o ipoteză imposibilă. Viaţa legionară e o manifestare atât de impresionant* organică, *încât încercueşte prin reactivii ei specifici, încercueşte şi elimină, printr'un impresionant proces de fagocitoză, toate elementele străine organicităţii ei. Au fost intelectuali de aceştia în Legiune. Şi s'au eliminat pe nesimţite.*

Intelectualii nu pot adera efectiv la fenomenul nostru. Nu e nimic de făcut. Aşa li-e felul lor. Pentruca să adere la ceva, ca să se simtă echilibraţi, intelectualii vor să înţeleagă *totul. Să aibă peste tot verificări, certitudini. Ori noi n'avem nevoe de certitudini. Felul în care noi luăm contact cu viaţa e altul. In procesul de cunoaştere sunt poziţii deosebite. Intelectualii cunosc pentrucă* înţeleg. *Noi cunoaştem pentrucă* ştim. *Una e a şti. Alta a înţelege. Noi ştim lucruri foarte grele de înţeles, imposibil de înţeles. Noi ştim bunăoară că românismul înseamnă o valoare de spiritualitate mică în Europa. Că manifestarea lui specifică înseamnă nu numai revenirea la un senz pentru viaţa* noastră. *Ci deschiderea unui senz pentru viaţa Europei, pentru o epocă a lumii.*

Vreţi să înţelegeţi *acest adevăr, domnilor intelectuali? Vreţi să-l limpeziţi în toate amănuntele, să-l verificaţi, să-l pipăiţi, orbeşte, cu mânile, cum a făcut Toma necredinciosul? Aşteptaţi ziua a şaptea, domnilor intelectuali. Aşteptaţi să se formeze concret aceste reliefuri, să se cristalizeze, să fie evidente. Mai aşteptaţi câteva sute de ani, pentruca acest imens adevăr românesc să iasă complect la suprafaţă, să-l puteţi pipăi şi domniile-voastre.*

Atunci va fi vremea d-stră. Durerea e însă că nu veţi mai apuca-o. Veţi fi atunci, oale şi ulcele. Vor trăi atunci alţi intelectuali: intelectualii epocei noastre, intelectualii creaţiei noastre româneşti. Ei vor fi, da, nişte intelectuali fericiţi. Pentrucă vor trăi în atmosfera lor, la vremea lor.

Dar soarta d-stră e tristă, nespus de tristă, sfâşietoare. D-stră sunteţi intelectuali, adică prelungirile ofilite ale unei epoci perimate, când o epocă nouă şi-a început efectiv activitatea, procesul ei creativ. Şi n'aveţi ce căuta pe lume în momentul acesta. Reprezentanţi străluciţi şi mândri (laudă d-stră!) ai unei lumi moarte, domniile-voastre umblaţi fantomatic în aerul nostru. Nu vă puteţi alipi lumii noastre vii. Veţi rătăci aşa câtăva vreme, purtându-vă povara rătăcitului vostru destin. Şi veţi dispare. Ştiţi, dela o vreme dispar şi fantomele. Mor şi fantomele.

PUIU GÂRCINEANU

Revizuiri economice

de P. Rotschild.

Puţine dintre noţiunile de utilizare curentă sunt în realitate mai puţin şi mai fals cunoscute ca acelea privitoare la monedă. In cele mai multe spirite există, în această privinţă, o zăpăceală profundă, o incoherenţă şi un arbitrar care depăşesc orice închipuire.

Dela început trebue să spunem — şi o vom dovedi într'un studiu ulterior — că evreimea, în primul rând, este aceea care a avut şi are tot interesul ca această confuzie generală să persiste, căci în primul rând poporul lui Israel este acela care trage cel mai mare profit economic şi politic depe urma ei. Din această confuzie abil întreţinută prin şabăs-goimi conştienţi şi inconştienţi, îşi trage evreimea o mare parte din puterile pe cari le exercită azi asupra statelor.

Un studiu în această chestiune şi o punere la punct apare deci absolut indicată.

Trebuie să începem mai întâi prin a examina bazele psihologice — foarte vechi şi generale — pe care se întemeiază confuziunea, azi abil exploatată de evrei.

Noţiunea de bogăţie. Avuţie, vine dela a avea, a poseda. *Avut* (sinonim cu bogat, termen introdus ulterior în limbă) este acela care posedă multe obiecte utile sau *dorite* de alţii. Posesiunea acestei avuţii reale îi dă celui *avut* putinţa de a obţine şi alte obiecte dorite pe care eventual nu le posedă, dând *în schimb* o parte din obiectele pe cari le posedă. Aşa dar, posesiunea unei avuţii efective, implică şi posesiunea *virtuală* — adica posibila prin schimb — şi a altor bunuri, oricari ar fi ele.

In trecutul îndepartat avuţia cea mai de seamă era în vite. Moneda nu exista. Instrumentul de schimb consta pe atunci din vite. De acolo şi cuvantul latinesc, pentru moneda: *„pecunia" — turme —.*

Apariţia şi răspândirea metalelor preţioase — aurul şi argintul în deosebi — a înlocuit apoi vitele şi alte obiecte ca *obiect de schimb.* Inlocuirea a fost relativ rapidă şi aproape integrală din următoarele cauze:

Metalul nobil ocupa puţin loc; se păstra îndefinit fără să se altereze; se putea divide în bucăţele mici şi se putea transporta cu uşurinţă. Dar cele mai însemnate dintre proprietăţile cari i-au adus victoria erau urmatoarele: *era standardizabil* (adică se putea face din el bucăţi absolut egale în greutate şi deci în valoare) iar, pe de altă parte, *posesiunea lui era dorită de toată lumea,* astfel încât era acceptat în schimb pentru orice altă avuţie.

Posesiunea unei cantităţi de metal preţios reprezenta deci cea mai sigură posibilitate de a obţine *orice alte* avuţii. Această *virtualitate cu nuanţă de certitudine,* a adus metalului preţios izbânda definitivă împotriva tuturor celorlalte obiecte de schimb, iar standardizarea a adus crearea *monedei.*

Precum vedem, la temelia predominanţei metalului preţios stau, înainte de toate, *factori psihologici:* dorinţa individului de a'şi asigura cât mai perfect posibilitatea achiziţiei oricăror alte bunuri dorite. Nu e deci de mirare că, în foarte scurt timp, posesiunea metalului preţios, şi a avuţiei în monede, a ajuns să fie considerată ca principala *avuţie,* cea mai dorită, — pentru mulţi, *însăşi avuţia.*

Standardizarea în unităţi egale — monede— a adus în mod natural apariţia unei *cifre* care să reprezinte această avuţie monetară. Această cifră, care *măsura* avuţia, determina un conţinut real şi precis: numărul de monede de metal preţios pe care îl deţinea individul. Acest număr reprezenta valoarea bogăţiei în monedă a unui individ şi *masura în adevăr,* bogăţia monetară astfel definită.

De aci s'a născut însă o teribilă confuzie absolut generalizată, ale cărei dezastruoase efecte se resimt azi mai mult decât oricând.

Iată în ce constă confuzia: moneda fiind instrumentul curent de schimb, pentru achiziţia de alte avuţii, cumpărătorul da din *avuţia măsurată,* monetară, un număr oarecare de monede — *după învoială,* — în schimb. Apariţia acestui număr numit preţ şi faptul că un număr de monede măsoară *efectiv* o avuţie în monede, au dus la confuzia — naturală de altminteri! — că moneda ca atare ar fi o *unitate de măsură* a valorii obiectelor şi prin urmare că stabilirea unui preţ ar fi o măsurătoare.

O MARE EREZIE: MONEDA UNITATE DE MASURA.

Confuzia de mai sus, naturală şi explicabilă la primitivi, dăinueşte însă — lucru în aparenţă inexplicabil — până azi.

Deschideţi savante tratate legate în piele de viţel, ori întrebaţi pe Dl Aristide Blank — va răspunde bucuros: nu doreşte decât atât şi o spune şi neîntrebat, în conferinţe publice şi în broşuri! —, sau dacă nu-l cunoaşteţi întrebaţi pe Dl Scrutator, Mercator, şi orice alt Blumenfeld cu pretenţii de economist: ce e moneda?

El va răspunde: — *Moneda este deja o unitate de măsură a valorii, care serveşte la stabilirea preţurilor.* Bineînţeles că formula o cărăie stereotip şi orice alt „intelectual" specialist în materie, pentru că aşa a învăţat-o dela diverşii Blumenfelzi cari scriu despre finanţă.

Dar este în adevăr *moneda o unitate de măsură?* Este stabilirea unui preţ o *măsură* iar cifra, care reprezintă preţul, rezultatul unei măsuri?

Dela copilul din clasele primare până la savantul cel mai superior — ne el fizician, astronom, naturalist ori geograf — pentru oricine, noţiunea de măsură e perfect definită:

„Măsura e compararea a două mărimi de aceeaş natură dintre cari una e luată ca unitate: o lungime cu o unitate de lungime, o greutate cu o greutate, etc.

Şi mai e o caracteristică a măsurii, pe care o vom ilustra prin câteva exemple: orice inginer ar măsura o bucată de pământ şi la orice interval de timp ar măsura-o, în orice dispoziţie ar fi, trebuie să găsească totdeauna acelaş rezultat, acelaş număr de hectare, fie că vrea, fie că nu vrea, fie că-i place, fie că nu, fie că-l chiamă Popescu ori Blumenfeld, fie că l'a măsurat azi sau după zece ani.

Cu un cuvânt rezultatul oricărei măsuri e *independent de persoană, timp şi dispoziţiile sufleteşti ale măsurătorului.*

Implineşte moneda şi „măsura" preţului vreuna din aceste condiţiuni?

Pe niciuna!

Mai întâi între o bucată de pământ de pildă, şi o sumă de monede — fie ele de aur ori de hârtie — e tot atâta asemănare de natură ca între o turmă de catâri şi un congres economic.

Cum ar putea fi atunci preţul o măsură şi moneda o unitate de măsură?

Şi acum, rezultatul aşa zisei măsurători în monedă a aceleiaş bucăţi de pământ: Aisic cumpără dela Popescu, „măsurându-i-o" la preţul de cinci mii de lei şi o vinde apoi lui Blumenfeld, măsurându-i-o la preţul de 9 mii. Blumenfeld pune pe Contator-Goldenberg să scrie la gazetă că peacolo se va fora un puţ de petrol sau va trece un drum de fier etc. etc. şi o „măsoară" unui Ionescu oarecare la valoarea de 100 ori douăsute de mii de „unităţi"... pardon ...lei.

Aşa zisa „măsura" este deci evident o *convenţie arbitrară* care stabileşte o corelaţie în care dispoziţia, inteligenţa, intenţiile şi interesele joacă principalul rol.

*

Poate unii cititori se vor întreba: dar nu era acest lucru dela început limpede?

Mai era nevoie de o atât de lungă demonstraţie pentru un adevăr atât de evident?

Evident?

Da! Dar numai pentru marii şmecheri ai finanţei, cari n'o mărturisesc. Din contră! Nu şi pentru goimii guvernanţi şi guvernaţi.

Nu stă ea la temelia sângeroaselor jertfe ale *„stabilizării?*

Evident? Dar pe această falsă noţiune se întemeiază o mare parte a teoriilor financiare cu care „experţii" exponenţi ai finanţei evreieşti epatează şi tenorizează pe reprezentanţii autorizaţi ai diverselor naţiuni mai înapoiate.

Evident?

Dar admiterea acestei erezii nu stă la baza unor vaste măsuri cari au sugrumat economia atâtor state? N'a justificat ea, n'a stat ea la temelia atâtor măsuri cari ruinează naţiunile?

In ce fel au ştiut să exploateze această erezie evreii marii finanţe internaţionale, pentru a specula şi subjuga pentru interesele evreimei, ţara noastră, o vom vedea într'un articol viitor.

Dar cu această unică şi evidentă erezie, intenţionat susţinută, nu se termină lista ereziilor cari stau la baza teoriilor monetare curente. Altele, tot atât de evidente şi încă mai primejdioase stau la temelia instituţiilor noastre financiare şi sunt susţinute anual pentru a ne sili să consimţim să ne lăsăm jefuiţi de finanţa internaţională şi ruinaţi de politica economică evreiască.

Cititorii vor judeca-o.

P. de ROTSCHILD

Ruga

de Const. I. Goga *)

Sufleţel de copiliţă,
Pe tăbliţa ta, — tăbliţă nouă —
Din priviri de lămâiţa
De ce scuturi grăuşor de rouă?

Crinişor de trup şi minte,
Nu poţi face raţuşoare creţe?
Inger — îngeraş cuminte,
Vino la tatucu să te'nveţe.

Ţara ta, — ţară frumoasă —
Ţi-i ieşi prea mică pe tăbliţă?
Nu mai plânge, lasă, lasă,
Sufleţelul meu de copiliţă.

Nu mai plânge, că tătucu
Are să ţi-o facă mare, mare,
Cum e'n cartea lui bunicu
Ce-e asculţi în zi de sărbătoare.

Uite, puişor cuminte,
Uite ce frumoasă-i, copiliţă...
De acuma s'o ţii minte
Şi s'o porţi cu tine, — iconiţă,....

Să 'ngenunchi plăpândă floare,
Lânga cel ce picura lumină
Din privire de cicoare,
Rourată, noua şi senină.

Şi să te rogi cu tătucu
Să ne ţină ţara noastră mare;
Cum se roagă şi bunicu
Când citeşte 'n zi de sărbătoare.

*) Din volumul *Cântece din Ţara mea* de curând apărut de sub tipar şi pe care-l recenzăm în Nr. acesta.

Alexandru Cantacuzino
Intre lumea .....?
şi lumea comunistă

O generaţie tânără şi un moment istoric

de Radu Gyr.

Marea catastrofă care pare că ameninţă după război, cu macerarea, generaţiei tinere şi care nu constă decât în absenţa unităţii de ideal şi a conştiinţei istorice, azi e pe deplin înlăturată. Corăbiile de vis şi de suflet ale tineretului, plutitoare până acum câtva timp, în schimbătorul joc al apelor, fiindcă lipseau dela cârmă vigoarea mâinii conducătoare iar pe catarguri desfăşurarea pânzelor înalte, au, astăzi, îndreptar vânjos al prorelor. Prăpăstiile marine şi fierăstrăul rânjitor al stâncilor nu mai ameninţă în fiecare clipă. Tineretul s'a găsit, s'a închegat şi se cunoaşte în profunzimile aspiraţiilor sale, după cum, lucid, se integrează momentului istoric.

In pofida perioadei postbelice de agitaţie continuă, de crunt materialism şi anarhie, de haos şi ipocrizie, de superficialitate şi dezertări dela năzuinţi, — tineretul cărturăresc, singurul autentic prin contribuţia-i spirituală şi naţionalistă, şi-a aflat un echilibru, a implântat ancoră masivă în străfundurile misticei româneşti şi într'o disciplină interioară şi s'a unificat în front al generaţiei noi A fost, de sigur, o transfigurare în adâncimi de spirit. Transfigurare, îmbinând într'o sinteză inedită *revelaţia mistică şi conştiinţa istorică*. Acest tineret are cristalizări de stalactită şi erupţii de vulcan.

Drama adolescentului cu firea de copilărie de plantă bolnavă, şi, mai târziu, cu însângerări lăuntrice de vagi tatonări prin obscur şi confuze căutări de sine, a fost împiedicată, la timp, de a se preschimba în dezastre. Evoluţia în esenţele spirituale a fost atât de complexă, încât, în timp, n'ar putea fi egalată decât de un veac de prefaceri istorice. Inchipuiţi-vă, doar, ce pas uriaş dela difuz şi discontinuitate, la claritate şi axă morală! Dela dibuiri, izolare individuală şi ermetism, la ideal comun de generaţie şi dinamism colectiv!

Pe lângă acest tineret al nostru, verde şi înalt ca săbiile cucuruzului pe vară, şi care mi-e drag precum un curcubeu după o săptămână de ploaie, — ce dezolant şi clorotic tablou oferă acele pâlcuri risipite, anarhice şi dezorientate de tineri „scriitori şi intelectuali", pe cari îi vedem bâjbâind nefericiţi şi dezorientaţi, pela Capşa sau prin Criterioane! Decăteori n'am ridicat, prin ziare şi reviste literare, chiot de deşteptare către acest pretins „tineret" scriitoricesc, babalâc cu tulee de adolescent, hibernând prin ermetism şi moţăind prin cafenele! Rezultatul? Bătrânii de douăzecişicinci şi treizeci de primăveri, incapabili de a se încadra unui front comun — literar, cel puţin — recădeau istoviţi în fotolii şi frigiditate, după întâiul efort de a înălţa un stindard colectiv! Ca nişte manechine de cârpă. Şi s'au găsit totuşi, naivi cari să considere, cu gravitate, aceste tragice împrăştieri de „tineri scriitori" drept elite ale culturii româneşti! Dar e posibilă o cultură *fără unitate*? Un moment de civilizaţie fără substrat unitar de spiritualitate?

Trebuie rostit răspicat: nu există generaţie valabilă şi nu văd altă elită, în actualul moment românesc, în afară de tineretul legionar al universităţilor. Singurul selecţionat şi omogenizat pentru axă, disciplină, tărâm spiritual şi misiune istorică.

Mi-ar trebui numai aşchii de azur şi curcubee, ca să pot descrie frumos şi înalt, studenţimea naţionalistă. Studenţimea pe care o port, mărţişor, lângă inimă, în ciuda desnădăjduiţilor, crepusculizaţi prin turnuri de fildeş şi izolaţi, sub zăvoare, prin esseuri şi versuri încuiate. Şi cărora le opun toată argintăria de icoană morală şi toată admirabila, calda geometrie interioară, cu dreptunghiuri spirituale a tineretului naţionalist actual.

Demult n'a mai cunoscut istoria noastră o vitejie spirituală de felul eroismului sufletesc al acestei generaţii. Un eroism moral de mare altitudine, limpezit prin purităţi şi elevaţii de ordin spiritual şi care şi-a anexat misiunea creierii unui nou individ şi, mai cu seamă, *a unui suflet colectiv inedit,* epurat, selecţionat, constructiv şi disciplinat. Iar lângă acest eroism se semnalează o conştiinţă istorică, conştiinţa adâncirii până în străfunduri a sufletului autochton şi a valorificării forţelor lui subterane şi inedite în orice manifestare de etică, de cultură şi de misiune constructivă. In sfârşit, lângă idealul etic şi etnic, primăvara asta nouă de tânăr pe care îl cunoaştem, cultivă o spiritualitate creştină aproape de asceză. L'am văzut în ascensiunea lui în spirit şi în aspra-i trudă fizică, muncind istovitor pe şantiere şi în tabere de lucru, cu toată evitarea bucuriilor cărnii şi toate zonele transcendente ale ascezei!

Se impune, în plus, o precizare : *valoarea actului de creiaţie proprie,* în acţiunile şi manifestările tineretului pe care îl analizăm. El nu imită, nu pastişează, *ci creiază.* Nu e un palid hipnotizat, ci un capabil de ideal propriu. El merge paralel şi original, iar *nu* subordonat şi satelitic, cu noul suflet naţionalist latin şi creştin. Conversiunea generaţiei noastre, printr'un proces spiritual şi naţional, *e un fenomen de sincronism şi nu o simplă copie.* Linia, pe care acest tineret se formează, este produsul unui moment european. Al unui spirit care şi revarsă efluviile spontan, printr'o consecinţă logică a unor epoci şi a unor structuri lichidate. In plus: linia unei revanşe şi a unui moment spiritualo-istorice, linia destinului românesc, sub un mare cearcăn actual de aur verde.

Admirabil aliagiu de spiritualitate şi conştiinţă istorică, fuzionând în acelaş timp cu spiritul limpede, al semnalizării critice şi incisive de ordin etic, a tuturor lacunelor şi aspectelor negative ale vechei societăţi: ipocrizie, incorectitudine şi retorism vid — Spirit critic care conduce, în mod fatal, la scindarea definitivă în două lumi. La anularea completă de corelaţii între două aspecte şi două atitudini.

Eu cunosc o mare duhovnicească faţă, care, în acelaş timp, este una din personalităţile cărturăreşti, teologice şi filosofice cele mai puternic definite: Vladica Vartolomei al Râmnicului — Noului Severin. Prea Sfinţitul Episcop oltean, vizionar adânc şi spirit de cunoaştere de o intensitate puţin obişnuită, după ce a aflat acest tineret la trudă, într'o tabără de muncă valceană unde se războia cu stâncile pentru deschidere de drumuri, l-a numit în cuvinte înalte de fulger şi simbol: „Sfărâmător al întunerecului de astăzi şi ctitor al luminii de mâine!"

Definiţie simbolică de-o rară sugestie, pe care cu greu aşi putea-o egala printr'o formulă mai abstractă şi mai puţin plastică. Totuşi voi încerca să schiţez sinteza aspectelor şi tendinţelor interne ale acestei generaţii de foc şi vis:

— încadrarea în ideal propriu;
— Eroismul interior;
— *Conştiinţă istorică a marelui moment actual şi a destinului românesc;*
— dinamica criticistă;
— ancorarea în spiritualitate;
— intrasigenţă;
— fuziunea dintre spiritual şi realizarea constructivă, alături de
— atitudinea de dispreţ faţă de aspectele negative ale vechei societăţi : ipocrizia, incorectitudinea şi retorismul sterp.

Astfel, închegându-se, structurală, sub ochii noştri, conştiinţa nouei generaţii, se înţelege că tânărului de azi i se cere o largă *capacitate eroică,* pentru a-şi putea realiza aporturile definitive în marile momente actuale: *momentul etic şi momentul spiritual-naţional.*

E vorba, de bună seamă, în primul rând, nu de un eroism extern, ci de o eroică substanţială, psihologică, corneliană.

Tineretul românesc de azi vădeşte, din ce în ce, dinamismul acestui eroism. Eroism, care încetează de a mai fi o simplă frondă, o simplă insurecţie anarnică şi inegală faţă de pseudo-valorile şi structurile negative ale eticului şi socialului vechei lumi în lichidare, — dar care se organizează într'un revoluţionarism spiritual, compact, disciplinat, omogen şi pozitiv.

Radu Gyr.

Moarte simplă.

Miercuri 12 Februarie, orele 12,30, a murit legionara Olimpia Zeana.

Camaradă, acum dormi sub o neagră aripă.
Florile ochilor tăi s'au vestejit
Sub un ger definitiv şi cumplit
In afară de pământ şi de clipă.

Ai obosit de atâtea înserări
Intr'o seară mai lungă... pe un mal
Luminat de geamuri de spital
In oraşul cu case de fier peste zări...

N'o să-ţi mai umble mâinele pe caet
N'o să-ţi mai bată inima în luptă...
Eu scriu pentru tine pe foaia asta ruptă,
Tu dormi cu mâinele cruce, somn ascet...

Sâmbătă, la orele şase,
Un loc va fi absent, camaradă.
Se vor uita fetele, prin geam, pe zăpadă,
Sufletul tău va pluti peste cele rămase...

Vor înflori copacii. Nu-i vei vedea.
Va străluci lumea de soare. Vei dormi.
Mugurii vor crăpa de sevă în vii
Amintirea ta va creşte, de nea.

Cunosc cimitirul în care
Te vor îngropa mâine — nu ştiu — lângă alei...
Plopi străjuesc şi curg funigei.
E o linişte gravă, ca o mare...

La vară, la Carmen-Sylva, marea va aştepta...
Un oraş nou va creşte jără tine
Munca şi viaţa ne bate în vine
Şi totuş nu te vom uita...
. . . . . .
Trec ani. Tresari camaradă.
De straje stau legionari la mormânt
Un nou duh se svate pe vânt
E-un freamăt de luptă, de piatră, de fier
Pământul devine un vast şantier...
Camaradă...
Trec oşti legionare în spre răsărit
Oştiri legionare, în România Nouă
Şi'n fruntea noastră, în zale de rouă
Aceia pentru care ai murit.
13 Februarie 1936. *HORIA GHIEA.*

Din Simfonia Rustică

III. Credinţe (Ciclul VII. „Vraja")*

de Grigore Bugarin.

Biserică de lemn cu vechi cleştee,
catapeteasmă'n două despicată,
cadelniţa, tămâie prea curată,
altar încununat de curcubee,

în lucitoare-odăjdii îmbrăcată,
răpizele în jur de-amvon scântee,
aud învăţătură din minee:
„stăteau ascunşi, de-odat' Isus s'arată...".

Nu dorm aice voevozi şi cnezi?
Nu-i sufletul străbunilor aici?
Pătrunde în biserică şi vezi!

Aici sunt toţi, e capăt de cărări,
priviţi, mai vin pe drum şi mari şi mici;
aici sunt toţi! Aduceţi lumânări!

* * *

Norodul tot s'a ridicat în gândul
acelui aş credeu pentru învingeri;
— doinesc în văi chimvalele de îngeri
şi'n culmi arcaşi voevodali strigându-l.

A sfărîmat înlănţuiri şi 'nfrângeri,
norodul tot, de direptăţi flamându-l
şi propriul suflet descrucificându-l,
a ustoit năframele de plângeri.

Şi'n seva plaiurilor a lăsat
străbune oase albe moştenire
arhanghelilor răsăriţi din sat.

Şi a lăsat norodul meu cuminte
troiţe vechi, ruini de mânăstire...
— Ingenunchiaţi pe aste moaşte sfinte!

*) Dintr'un volum în curs de editare la Editura Fruncea Timişoara.

Cadavre

Roman de Marta D. Rădulescu.

(Urmare).

Surâsul Nadiei era ciudat şi neplăcut: obrazul frumos era sluţit, la dreapta, de o tăietură adâncă, pornind din marginea buzii până la tâmplă. Cicatricea trăgea în sus colţul gurii, dând surâsului aspectul unui rictus diform şi răutăcios, care o făcea antipatică la prima vedere. Şi totuş, văzut din stânga, chipul tinerei circaziene era de o frumuseţe clasică, un profil de camee: sprincene subţiri în arc incomparabil, caracteristic rasei, ochi migdalaţi a căror neagră strălucire abia o temperau lungile gene, gura de un roşu-coarnă natural, cu buzele codate şi ferme, totul era fără cusur.

Şi nu era numai atât. Piciorul stâng purta o proteză vizibilă încheiată mai sus de glesnă, astfel că pasul ei răsuna dur şi inegal, ceeace n'o împiedeca să păşască sigur şi cu fruntea sus, cu privirea dreaptă. Caracteristic pentru firea ei: ori de câte ori şedea, avea grije să încrucişeze picioarele aşa încât proteza metalică să apară bine în evidenţă. Toată lumea era astfel ispitită s'o întrebe:

— Un accident?

Iar ea o tăia scurt şi stereotip:

— Da. De drum de fier.

Şi schimba vorba. Răspunsul era de altfel exact. — Această ciudată făptură ura minciuna cum n'o urăsc, decât foarte rar, bărbaţii şi poate nici o femee. — Restul adevărului nu-l cunoşteau însă decât foarte puţini, afară de D-rul Paul Apostol şi tatăl lui, D-rul Olimpie Apostol. Iar povestea era tot atât de interesantă şi ciudată ca şi frumoasa mutilată.

Nadeja Nicolaievici Saidzè, o tânără cântăreaţă rusă de mare viitor, revenea în 1910 dintr'un turneu în streinătate, însoţită de impresarul său şi un grup de colegi, printre cari strălucea o soprană lirică românca, Laura Flavian, câţiva ani mai târziu celebră în Statele Unite, sub un alt nume. Trecuseră prin România pentru a lua cu ei pe Laura, care îşi petrecuse vacanţa de vară la ai săi şi se duceau acum la Sf. Petersburg.

Undeva, la o staţie din Basarabia, un student rus s'a urcat în vagonul lor, a făcut cunoştinţă cu artiştii şi s'au împrietenit repede.

La Charkow, dintr'o eroare de macaz, s'a întâmplat o mică ciocnire fără importanţă: un simplu tamponaj mai violent, cu un tren de marfă, din care toată lumea s'a ales aproape numai cu spaima şi câteva zgârieturi, cel mult. Dar în vagonul artiştilor a fost o catastrofă.

Geamantanul simpaticului student rus aruncat de ciocnire afară din plasă, exploadă imediat ce căzu, făcând bucăţele pe un tenor danez care se afla în compartiment şi ucizând pe loc pe proprietarul lui, studentul, care sta de vorbă cu Nadia, în uşe, pe coridor. Artista, protejată de corpul lui, avu numai glezna sfărâmată şi obrazul mutilat de geamul în care o aruncase violenţa exploziei.

Dacă restul trupei a scăpat fără nici o rană, faptul se datoreşte numai Nadiei, care, cu câteva minute mai înainte, insistase pe lângă camarazi:

— Duceţi-vă, dragii mei, voi mai întâi, la masă. Eu voi sta să păzesc bagajele, împreună cu Dl Voronin.

Ei i-au urmat sfatul surâzând, crezând că favorizează astfel o idilă... pe care frumoasa Nadia fu aproape să o plătească cu viaţa. Chiar şi aşa a plătit-o foarte scump: rămânând, la douăzeci de ani şi fără nimeni pe lume, schilodită şi urâţită pentru tot restul vieţii. Alta s'ar fi sinucis şi poate că ea însăşi... Dar recunoştinţa şi prietenia unei femei a izbăvit-o.

Tânăra cântăreaţă românca, Laura Flavian, a fost cea dintâi care a sărit în ajutorul prietenii sale mutilate „şi a suportat cu vitejie şi fără să leşine oroarea sângeroasă a corpurilor sfârtecate, samaritană activă, cum puţine i-ar sta alături" — aşa scriau despre ea, în articolele ditirambice, jurnalele ruseşti din acea vreme...

Dar îndată ce tensiunea clipelor de activitate încetă, tânăra românca suferi una din acele zguduiri nervoase, cari iau caracterul de frică retrospectivă, chinuitoare, halucinantă, vecină cu nebunia. Se vedea mereu, sub fel de fel de aspecte, victimă ea însăşi a ex-maşinei infernale. Simţea pătrunzându-i schijele în corp şi în creer; se vedea schilodită în dureri grozave, ori devenită o masă de carne, din care nu mai recunoştea nimeni nimic din frumuseţea ei...

In lunga criză nervoasă de acest soi care urmă şi care avea să pună o pecete pe tot restul vieţii ei de mai târziu, ea repeta într'una:

— Fără Nadia, aşi fi astăzi moartă sau o nenorocită schiloadă. Ei şi numai ei îi datoresc viaţa, fericirea şi orice succes mi-ar mai dărui Dumnezeu. Niciodată n'o voi uita şi niciodată nu mă voi putea achita deplin faţă de ea.

Astfel reuşi să dea un concert la Sft. Petersburg în beneficiul rănitei, cu o „reţetă" neobişnuită. Apoi îndată ce împrejurările îi permiseră; după ce aranje Nadiei cea mai minunată proteză din toată capitala Rusiei, o aduse la Bucureşti, sub protecţia mătuşei şi surorei sale.

— Va fi sora mea adoptivă şi va fi şi însemna în casă mai mult decât mine, decisese, autoritar şi pasionat, mândria familiei.

Şi fu primită în adevăr ca o soră. O soră săracă, dar mândră şi puţin comodă, stranie mai ales. O soră care cam inspira teamă familiei adoptive; prin ceva nelămurit şi tainic din fiinţa ei. Dar această situaţie care, în alte împrejurări, ar fi adus neapărat cel puţin o răceală între ea şi ceilalţi, nu făcu decât să-i crească prestigiul.

Nadia, oricum ar fi fost, era, înainte de toate, viul instrument al Providenţei, care scăpase dela moarte pe cea mai glorioasă şi adorată dintre surori şi nepoate. Aceasta o ridica deasupra oricărei critici. Poate că le părea natural ca, instrument al soartei, să fie ea însăşi tot atât de ciudată, şi nepătrunsă ca soarta însăşi.

Dar toamna următoare aduse pentru Nadia o nouă catastrofă, la care, de data aceasta, partea ei de vină fu ceva mai mare.

(Va urma).

Logodnica vântului

Poveste

de Mihail Lungianu.

Odată de mult, o fată secera 'n luncă la grâu. Era holda bogată, cu spice 'nalte şi grele. Fusese an bun şi rodise din plin. Şi de mândreţea ei creştea bucuria 'n sufiete şi cântecele se ţineau lanţ. Cânta el de cântat tot *natul,* de la un hotar la altul al satului, dar ca fata noastră ba. O lua domol, urca şi tot urca, aşa cum se urca ciocârlia pe scările cerului, şi când prindea să coboare, cobora aidoma ca privighitoarea, când gurlue din guşe. Se auzea de departe viersul ei, purtat cu dragoste, cu răstăţ, pe aripele lui, de vântul laimic, handralatec:

„Foicică de secară!
Vântuleţ de primăvară,
Drag mi-ai fost şi drag îmi eşti,
Cât ii lumea nu găseşti,
Chip mai rumen ca al tău,
Soarde-l-aş doar dintr'un *stău!*"

Cum canta ea aşa veselă, fericită, iată că trei flăcăi trec pe lângă ea:

— Bun lucru, fată mare! zic ei.

— Mulţumesc unuia din voi! răspunde ea uitandu-se mult, lung la ei

Drumeţi au plecat mai departe, iar fata a ramas cantand:

„Foicica ş'o lalea!
Vantule, vino-mi colea,
Unde-i umbră pe sub tei
Şi sarută ochii mei
Şi-i sărută mult şi bine,
Să ca'te tot după tine,
Cât îi iarna, cat îi vara,
Slobodă, or cu povara,
Să-ţi cânte cântarile,
S'adaste cărările!"

După puţină vreme tinerii noştri se desmetecesc şi zic:

— Mă, da'ce fuse asta? Noi i-am dat tustrei „bineţe" şi ea a'ntors-o numa' unuia din noi.

— Aşa o fi găsit ea cu cale! căută să se mângâe unul din ei.

— Păi de ce? întrebară ceilalţi doi

— Că i-o plăcea doar unu' din noi! vorbi cel d'întâi.

— Care?

— Care doar ea d'o şti!

— Hai ş'om întreba-o!

— Hai, da' pe rând câte unu'.

— Ş'om peţi'o!

— Aşa!

— Aşa!

Se 'ntoarce unul din ei. O găseşte zorind la lucru şi cântând cât o ţinea gura, de răsuna de cât colo:

„Foicică ş'un eres!
Şi mi-l cunosc după mers
Că-i e mersu' legănat,
La inimă m'a secat.
Şi-i e mersu' lui mers *lainic,*
Imi şopteşte 'n tufe tainic,
Mă îndeamnă la muncit
Şi mă'mbie la iubit!"

Ascultă el ce ascultă şi când socoate c'a sfârşit, se 'ndreaptă cu vorba spre ea:

— Bună vremea, fată frumoasă!

— Bună să dea Domnu'!

— Cânţi — cânţi! Nu ţi-i cald?..

— De unde?...

Şi, cum grăi tânărul, începu să se facă mai cald.

— Cald îi, fată?...

— Cald, da' nu mi pasă! Mă are vântu'n pază! Şi se puse să secere şi să cânte mai departe:

„El, de vrea,
Ca să nu stea,
Imi porneşte
Haiduceşte
Şi străbate
Câte sate
Sfredelind
El zările,
Potolind
Văpăile!"

Flăcăul, din ce asculta, din ce se'nciuda şi sufla tot mai sâlnic, să dogorească toate 'n jur.

Vrednicia şi voioşia îşi urma roboteala şi cântecul:

„Vânt frumos,
Drăgăstos,
Lasă statu'
La *sconatu'*
Mişcă pleazna,
Ia-o razna,
Pe dumbravi,
Ad'o ploae
În zăvoae,
Pe ponoare,
Arse n soare!"
Cazi din slavi

Dacă văzu şi văzu el, că nu-i chip s'o răzbească, porni vorba:

— Ei fata mea, spornic mai lucri! Na'i vrea să fii a mea?...

— Da' cine eşti, ca, de când venişi, se'nteţi căldura.

— Sunt zădufu'!

—A, el eşti?...

— El!

— Fii sănătos!

— Adecă, să-mi fie cu ertare că 'ntreb, cam cum vine asta? Să mă duc p'aci 'ncolo?...

— Cam aşa! răspunse fata, abia ţinându-se să nu râză.

— Ba eu nu m'oiu duce! 'Oiu sta aci ş'oiu porni o arşiţă să te topeşti!

— Nu-mi pasă or cât de mare o fi vipia ta! Şi porni să cânte mai departe:

„Numa' vântu' să tot bată,
Foi cu frunza lată!"

Zăduful de ciudă se umflă odată de i s'au bulbucat ochii. Şi porniră pe loc văpăile lui, de dogorea pamantul, frigea subt picioare, nu altfel, de ieşea aburi din el. Fata îşi vedea de munca ei, secera şi cânta:

„Fie zăduf tare
Şi căldură mare,
Nici că mă gândesc,
Ca să mă topesc,
Dacă vântişoru'
Imi trece priporu'!"

Dacă înţelese că nu-i chip să-i zădărnicească rostul, s'o năucească, drumeţul îşi luă tălpăşiţa.

Fata nu slăbea seceratul şi cântatul:

„Vântule, aripa ta
Imi răcoreşte fruntea.
Vântuleţ, suflarea-ţi rece,
Năduşala mi-o petrece,
Braţele îmi încordează,
Munca mi-o înviorează!"

Dar nu trecu mult şi hop altul din cei trei drumeţi. Se opreşte 'n marginea hatului ei şi-i ascultă ciudos cântecul ce proslăvea puterea vântului:

„Foicică foi mărunte!
Pleacă seara dela munte
Şi mi-o ţine cât îi noapte
Tot în zbeng şi tot în şoapte
Şi s'aşterne drumului
Ca în *ravta* dorului!

Stă el ce stă, îşi potoleşte pandaliile, ce-l cuprinsese, şi-i strigă de câ colo:

— Bun lucru, fată mare!

— Şi cu spor! răspunde ea veselă

— Pe vreme bună, nu?... îi întoarse vorba călătorul.

— Şi pe bună şi pe rea, lucru' meu tot o merge! se mândri ea.

— Şi pe frig ca şi pe căldură? întrebă tânărul.

— Şi, păi-cum!

— Vrednică fată! Na'i vrea să-mi fii soaţă?...

— Da' cine eşti?...

— Eu sunt geru'!

— Nu facem casă!

— Aşa? Am să-mi deslănţui mânia şi o să te 'ngheţ.

— Incearcă. Nici că-mi pasă! Ai să vezi.

Şi porni iarăşi să cânte:

„Numa vântu' să nu bată,
Flori cu frunza lată!"

De ciuda mare ce-l fierbea, peţitorul îşi răsbuzi buzele şi suflă odată din fundul rărunchilor. Şi unde mi se lăsă pe pământ o ploae deasă şi lungă şi apoi o chiciură şi o zăpadă 'n lege şi un pui de ger, de crăpau pietrele şi trozneau lemnele.

Fata nu se sinchisea de loc. Secera mai departe şi cânta:

„Geru', dacă-i ger,
Nu-mi pasă, nu pier,
Dacă sântuleţu'
Ţine vântuleţu'
In tainiţe-adânci,
Zăvorit în stânci!"

Dacă se pătrunse că nu poate să fure inima fetei cu grozăvia lui, gerul se cam cără, lăsând tinereţea să şi depene munca şi să-şi cânte cânte cul mai departe în voia ei!

„Lăicer
Fac din ger,
Pun predut
La zăduf
Dacă vântu'
Dacă sântu'
Imi coboară
N'a lor *poară*
De le cântă litia
Şi-mi alină vipia!"

Trecu puţină vreme, şi, pe când cânta mai cu foc

„Se *desvoacă* dintre stânci
Şi străbate văi adânci
Vâltorind tării*le,*
Desprinzând funiile
Şi lăsând pe lume jos
Cojocel de miel miţos!"

Hop un flăcău, mult mai chipeş ca ceilalţi doi dinnaintea lui:

— Mai bună vremea!

— Fie-ţi gura aurită!

— Mândră mai eşti!

— Ca şi el!

— Şi vrednică tare!

— De dragu' lui!

— Al cui?

— Al logodnicului drag.

— Cine e?

Drept răspuns fata porni să cânte:

„Foicică viorea!
Fie cald, or fie nea,
Munca nu se ostoeşte,
Dacă vântu'mă 'ndrăgeşte!"

Voinicul rămase năuc. Prinse în cel nel grai:

— Adecă vântu'? El ţi-i alesu'?

— El, da'cine alt?....

Şi-şi urmă cântecul:

„Foicică bob năut!
De când maica m'a făcut,
Vântului m'a închinat,
Cu vântu' m'a cununat!"

Tânărul se'nfoiă ca un curcan, se părpălea tot de bucurie. O luă dul ceag cu vorba:

— Şi-i eşti credincioasă foc, ai?..

— D'apoi cum?...

— Il cunoşti?...

— Nu. Mi-l închipui doar tânăr şi mândru tare, aşa cum ţi-e chipu'.

Şi ca să-i laude puterea, cântă ma departe:

„El îmbodoleşte ceru'
Ca plocadu' lăiceru'
Cu *năloagă* de nori suri,
Coborându-i pe păduri
Şi acolo, p'ăle sate,
Să dea apă la bucate!"

Flăcăul se bucură, oftă şi grăi:

— Ce-ai zice, dacă ţi-aşi spune, căeu?....

— Te-aşi săruta!

— Păi, uite, eu sunt!

— Stai să viu la tine!

Şi, lăsând secera şi părăsind lanul de grâu, alergă'ntr'o suflare la el, îi sări de gât.

— A ta sunt, ia-mă cu tine!

Şi vântul a luat-o; iar ea, lăsându se moale de tot în braţele lui vânjoase, porni să cânte încet, duios:

„Haide, lainic,
Şoptind tainic,
In zbor lin
Cu sân plin,
Răcoros
Şi voios.
Chiue,
Sfichiue
Şi goneşte
Ce topeşte
Tăria
Şi glia.
Dă apă
Ş'adapă
Bucate
Uscate;
Grâele
Flămândele!"

*) Apare în volumul „Zmei şi Zâne" în editura Fundaţia regală „Principele Carol" Bucureşti. Lei 30.

Dorul
Revoluţia fascistă

Apel
Către prietenii noştri
Dacă credeţi că meritâm
Abonaţi-vă la „REVISTA MEA"
pentru anul II-lea Lei 60
Procuraţi-ne depozitari controlaţi de Dvoastră
Organizaţi cum credeţi mai bine răspândirea revistei

Recenzii

Mircea Streinul, Tarot

Mircea Streinul TAROT sau Călătoria omului. (Poem), cu 5 gravuri în linoleum. Ed. Iconar. Cernăuţi. 104 pag. Lei 100.

Poemul mistic-simbolist al Dlui Mircea Streinul, în versuri libere, moderne, e de un ermetism aproape absolut, monadic. Explicaţiile autorului însuşi (vezi Iconar, a. I. No. 5) nu ni-l fac mult mai accesibil. „Poemul e lucrat în forma ternară, însă pe două idei (vezi tehnica sonatei). Cele două idei sunt mereu suprapuse: arcanele majore (viaţa cosmică) şi cele minore (viaţa omului). „Pentru a le înţelege pare că trebuie sau o anumită cultur cu totul specială, sau o stare de rezonanţă pre existentă. In câţi există ea?

De-o pildă:

Ne plimbam prin oraş;
vită, n'ai înţeles că totul e inutil
şi râdeai la lună, cum svâcneşte
copacul în primăvară.

Svâcneşte copacul la primăvară...

Totul e inutil.

Nu-i aşa?
spune-mi le pildă, tu
cum nu-ţi ştiu numele.

p. 19.

Dl Mircea Streinul e unul din poeţii legionari (sau simpatizanţi?) Oricum poemul ne prilejuieşte ridicarea unor probleme de estetică naţionalistă, asupra cărora sperăm să revenim pe larg, într'unul din Nrele viitoare.

Constantin I. Goga, Cântece din ţara mea

Institutul grafic Gorjanul Tg. Jiu. 40 pag Lei 30.

Recenzând primul volum al tânărului poet legionar, îl salutam cu bucurie: „un mare poet ni s'a născut". Cu toate asprimile şi neglijenţele multor versuri, un sentiment adânc şi bărbătesc, o expresie viguroasă şi neaoş românească, dar în acelaş timp ades de o izbitoare noutate, justficau pe de-a'ntregul pronosticul nostru.

Noul volum îl verifică pe deplin. Poetul e în plină ascensiune. Asprimile şi neglijenţele primului început sunt pe cale de dispariţie. Toate calităţile au rămas. In schimb apare şi se intensifică nota de melancolie mult mai pătrunzătoare în acest volum şi atingând alocurea o intensitate şi o duioşie care emoţionează până la lacrimi.

In afară de poezia din corpul revistei, mai redăm aci câteva fragmente, regretând numai că lipsa spaţiului ne impune să restrângem numărul lor.

Vom mai reda de altminteri în numerile viitoare câteva poezii din acest volum.

Pentru noul aspect de melancolie şi posibilităţile de redare ale poetului, citâm fragmentul final din „Aş Dori" (pag. 12).

La amiaz, din rostul sapei,
Să mă las cu oamenii odată;
Să mănânc pe malul apei,
Din mălaiul rumen, o bucată.

Dar ce vrei? Viaţa moare
Şi'n urcior de suflet n'o poţi ţine.
Doina blândelor izvoare
Nu mai ştie calea către mine.

Azi făcliile privirii
Se topesc în neguri de odaie,
Iar în poala amintirii
Plânge-un pui golaş de cucuvae.

Sau începutul din „CRUCE DE MESTEACAN" (pag. 13).

Cruce de mesteacăn, cruce
Împletită'n floare de sulfină,
Tinereţea mea 'ţi-aduce
Rândunea de inimă creştină.

Pe-un cerul de lumină
Adormit pe braţele câmpiei,
Mica pasăre streină
Vrea să zboare 'n lumea veşniciei.

Dar alături de aceste rezonaţe de fină sensibilitate, răsună cunoscuta coardă gravă a primului volum, ca în atâtea poezii din partea a doua. De pildă, la întâmplare:

In guri de întuneric ard torţe de lumină
Şi'n plâns de cucumele se stinge glas de lanţuri.
Spre temniţi ruinate, cu inima senină,
Trec valuri legionare, prin negură de şanţuri.

Din oastea primăverii cad paltini de putere,
Loviţi în cerul frunţii cu paloşe de ură;
Se scutură viaţa vultanilor de vrere
Şi trandafiri de sânge răsar în colţ de gură.
(DECEMBRIE. pag. 34).

sau:

Inchideţi uşi de ghiaţă şi zăvorâţi credinţa
In ghiare de cătuşe şi'n scânduri putrezite;
E ceasul suferinţei... *încercuiţi putinţa*
Şi'mpodobiţi noroiul cu ramuri înfrunzite.
Inchisoare pag. 35.

Câteva observaţii se impun, a căror însemnătate, pentru aprecierea valorii poetului şi a curentului nou care se ridică, o vom reliefa într'un studiu ulterior.

Mai întâi revenirea aproape absolută a poeziei bune, legionare, la tipare clasice, tinderea din nou către perfecţia metrică şi prozodică în cele mai grele forme. E semnificativ că nunumai Radu Gyr dar, Gr. Bugarin şi acum în noul volum, Const. Goga, dau o preferinţă aproape absolută tiparelor clasice, reînoite. Numai talente autentice de mare originalitate pot reuşi să dea noutăţi vii în această cale. Aceasta e cert. Dar aci e şi o piatră de încercare — proba pentru aurul curat al inspiraţiei şi talentului.

In al doilea rând trebuie reliefată armonia dintre formă şi fond. — Totdeauna la poezia Dlui C. Goga există o idee sau un sentiment axial al bucăţii şi foarte ades în noul volum imaginismul verbal caută şi reuşeşte să-l realizeze cu o putere pe care n'o depăşeşte decât *sobrietatea.*

Sobrietatea şi în imagini şi în stil e una din noile calităţi care se relevă în poezia Dlui Goga, din noul volum. Ea devine extremă în amplele poezii legionare cu care se sfârşeşte volumul. Şi aşa le şade bine. Aşa trebuie să fie.

Acest simţ al echilibrului şi al proprietăţii la un poet atât de tânăr şi atât de talentat, ne face să repetăm pronosticul nostru din primul volum, pronostic atât de bine verificat până acum:

„Ni se ridică un mare poet legionar".

Medrea.

Ne-au fost trimise la redacţie şi se vor recenza în numerele viitoare:

1. Anton Balotă şi Radu Gyr. EPOSUL POPULAR JUGOSLAV. Ed. Convorbiri literare. Lei 20.

2. Radu Gyr. *Studenţimea şi idealul spiritual.* Ed. Copuzeanu. Lei 8.

3. Mihail Lungianu. *In sărbători.* Icoane din viaţa Ţărănimei. Ed. III. Revăzută şi adăugită. 360 pag. 60 lei, Ed, Socec. Bucureşti.

4. G, Buzoianu şi G. Cotu. *Vocea şi higiena vocală.* cu o scrisoare prefaţă dela Prof. Lemaître dela Paris. Ed. Cioflec Cluj. Piaţa Unirii 526 pag. 300 Lei.

5. Mihail Lungianu. FAPTURI ŞI NASTMIRI (Mituri şi legende pentru copii). Editura „Curierul Judiciar". Bucureşti 142 pag. Lei 40.

6. C. Lascarov Moldovanu. ROMANUL FURNICEI. Ed. Cugetarea Bucureşti. 306 pag. lei 60.

7. CALENDARUL TURINGCLUBULUI ROMANIEI (vol. III. Editat de Mih. Haret). Ed. Cartea Românească. Buc. 130 pag. splendid ilustrat.

Au mai venit la redacţie.

Lucian Costin. ASTRALE. Poeme de Lucian Costin. Craiova. 80 pag. 50 lei.

Ion I. Popa. FLACARA ALBA. Poezii. Tip. Vestemeanu Sibiu. 80 pag. lei 40.

(URMEAZA)

Poşta redacţiei

1. Cititorilor cari se plâng de lipsă revistei.

Au dreptate şi le cerem scuze. Excesiva abundenţă de material şi exiguitatea spaţiului de care dispunem ne-au făcut s'o neglijem. Suntem fericiţi că, dela o vreme, o fac alţii pentru noi şi o fac bine. Vă promitem totuş că, începând cu numărul viitor, această rubrică va fi serios şi corect reprezentată. Ne supunem totdeauna cererilor judicioase ale cititorilor inteligenţi. Doar pentru aceştia scrim.

2. Dlor Ion Samoilă — Constanţa, St. Bărbat Mediaş, I. Peteu, Bucureşti cari ne-au trimes 16, 10 resp. 7 abonamente dela prietenii lor, le mulţumim şi pe această cale. Le vom scrie şi personal, cum terminăm cu revista.

3. Dlui C. Sav. Buc. Din motive personale cari vă interesează, nu îndrăznim să vă mulţumim nominal, pentru a nu Vă produce neplăceri. Sper că Vă va produce însă bucurie, să ştiţi, că suma trimeasă a servit pentru clişeele mici din Nr. trecut. Vă mulţumim deci — discret, dar cu toată inima — în numele cititorilor şi redactorilor revistei.

4. Dlui Const. — Galaţi. Am primit frumoasa şi interesanta scrisoare. Ne daţi voie s'o utilizăm, indicând sursa? Şi în ce măsură?

5. Dlui Guţă Francmasonul. Nu se poate să nu relevăm chiar de-acum că am primit spirituala scrisoare. Va să zică *„enumerarea din Strâmbă Lemne... Pardon! Sfarmă Piatră, te-a făcut, tocmai ea, să te hotărăşti să candidezi la onoarea de a fi Fr. M."* Şi o astfel de scrisoare, cu o astfel de mărturie, îndrăzneşti să ne-o trimeţi chiar nouă! Dar cine ţi-a spus, Domnule, că Sfarmă Piatră e scoasă cu banii Siguranţei? Să fi având O. P. fonduri pentru aşa ceva? Nu credem. Dacă n'ai fi aşa de scăpărător în scrisoare, nu ţi-am răspunde; căci nu stăm de vorbă cu anonimii. Bănuim însă în D-ta unul dintre scriitorii noştri cunoscuţi. Scoate masca şi te-asigurăm că vom fi discreţi. Cât despre complimente şi felicitări, preferăm vre-o câteva abonamente, dela D-ta şi dela prieteni.

R. M.

A apărut
romanul
Descătuşare
de
Fluor Dan Rădulescu
Editura Scrisul Românesc S. A. Craiova
Lei 80.-

Tip. „Ardealul" Cluj, Str. Memorandului, 22.

CENZURAT